

РЕШЕНИЕ

№ 1272

гр. С., 25.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-17, в публично заседание на четвърти октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Диляна Господинова

при участието на секретаря Светлана Г. Кръстева
като разгледа докладваното от Диляна Господинова Търговско дело № 20221100902145 по описа за 2022 година

Предявени са субективно кумулативно съединени искове с правна квалификация чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Ищците - „В.” АД, „ПСТ С.” ЕООД, „Н.С.” ЕООД, „ПСТ Г.” ЕАД, „П. – Т.” ЕАД и „П.С. 1” ЕООД, твърдят, че са съдружници в гражданско дружество Консорциум „ВПП”. Посочват, че в това си качество сключили на 29.11.2019 г. с ответника - Агенция „П.и.”, договор за изработка, по силата на който се задължили да извършват срещу получаване на възнаграждение дейности по поддържане /превантивно, текущо, зимно и ремонтно-възстановителни работи при аварийни ситуации/ на републиканските пътища на територията на Северен централен район, които са стопанисвани от ответника, по обособена позиция № 4 ОПУ Ловеч. Заявяват, че са изпълнявали дейностите, които са им възлагани за извършване от ответника с конкретни задания, за което били съставени и подписани от двете страни сертификати. В хода на изпълнение на договора ответникът започнал да забавя извършването на плащания на възнаграждението за приетата работа, като впоследствие поискал и прекратяване на договора за изработка. С оглед на това между страните на 08.11.2021 г. било подписано споразумение, с което те постигнали съгласие за прекратяване на договора и уговорили, че ответникът се задължава да заплати извършените до датата на подписване на споразумението работи в срокове до 30.11.2021 г. и до 30.06.2022 г., както и да заплати работите, които следва да се извършат до 30.06.2022 г., не по-късно от 31.07.2022 г. Ищците твърдят, че ответникът изпълнил задължението си да им заплати в уговорените в споразумението срокове само част от възникналото задължение за заплащане на възнаграждение за извършените работи, като до датата на предявяване на иска не е заплатена сумата от 20 602 187, 49 лв., на която се равнява неплатената част от възнаграждението за извършените работи, приети с 19 броя сертификати, съставени в

периода от 18.11.2021 г. до 21.04.2022 г. С оглед допуснатата забава в изпълнението на това задължение ответникът дължи да им заплати и обезщетение за забава в размер на законната лихва, което за периода от 19.12.2021 г. до 15.11.2022 г. е в размер на 1 561 768, 19 лв. Ищците посочват, че след завеждане на исковата молба ответникът е погасил чрез плащане изцяло неплатената част от дължимото по договора възнаграждение, но до момента не е погасил задължението си за заплащане на обезщетение за забава в размер на законната лихва. Поради изложеното ищците молят ответникът да бъде осъден да им заплати солидарно сумата от 30 000 лв., представляваща част от общото вземане в размер на 1 561 768, 19 лв. - обезщетение в размер на законната лихва за забавено плащане на възнаграждение в размер на 20 602 187, 49 лв., дължимо по сключен между страните договор за изработка от 29.11.2019 г., за извършени работи по поддържане на републиканските пътища на територията на Северен централен район, по обособена позиция № 4 ОПУ, които са описани в 19 броя сертификати, съставени в периода от 18.11.2021 г. до 21.04.2022 г., което обезщетение е начислено за периода от 19.12.2021 г. до 15.11.2022 г. Претендира присъждане на направените в производството разноски.

Ответникът по исковете - Агенция „П.и.“, ги оспорва. Твърди, че към момента е погасил изцяло задължението си за заплащане на възнаграждение на ищците за извършената от тях работа съгласно договора за изработка от 29.11.2019 г. Заявява, че на 20.04.2022 г. е прието решение на Народното събрание, с което е установен нов ред за извършване на плащания от Агенция „П.и.“ на всички задължения по договори за извършване на поддържане на пътища, какъвто е и процесният, като се предвижда, че Агенция „П.и.“ следва да заплати 50 % от възникналите до влизане в сила на това решение задължения по тези договори, а останалата част от тези задължения ще се заплащат само след изрично решение на Народното събрание за това. Това решение на Народното събрание е обявено за протИ.конституционно с решение на Конституционния съд от 28.11.2022 г. Ответникът твърди, че доколкото решението на Народното събрание е задължително за него, то за периода от неговото постановяване до обявяването му за протИ.конституционно, за него е съществувала забрана да изпълни задължението си за заплащане на възнаграждение за извършената работа, дължимо по процесния договор, поради което допуснатата забава в неговото изпълнение не може да му се вмени във вина и той не може да отговаря за нея. Поради изложеното моли съдът да постанови решение, с което да отхвърли предявените искове. Претендира присъждане на направените в производството разноски.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства и ги обсъди в тяхната съвкупност, както и във връзка със становищата на страните и техните възражения, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Предмет на разглеждане в производството след заявеното оттегляне на част от първоначално предявените искове и постановеното прекратяване на делото по тях са единствено искове за осъждане на ответника да заплати на ищеца обезщетение за забава в размер на законната лихва по чл. 86, ал. 1 ЗЗД. Ищецът твърди, че обезщетението се дължи

за допуснато от ответника неточно във времево отношение изпълнение на възникнало в негова тежест по силата на сключен договор за изработка задължение за заплащане на възнаграждение за извършената работа по поддържане /превантивно, текущо, зимно и ремонтно-възстановителни работи при аварийни ситуации/ на републиканските пътища на територията на Северен централен район, които са стопанисвани от ответника, по обособена позиция № 4 ОПУ Ловеч.

В чл. 86, ал. 1 ЗЗД е предвидено, че при неизпълнение на парично задължение длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. Задължението, което възниква за неизправния длъжник по силата на тази законова разпоредба, представлява форма за ангажиране на отговорността на едно лице за допуснатото от него неизпълнение на падежа на друго парично задължение, което има характера на главно такова. Ето защо и задължението по чл. 86, ал. 1 ЗЗД е акцесорно, което означава, че то възниква само ако е възникнало главното задължение и тогава, когато то не е изпълнено в срок. С оглед на това за да се счете, че предявеният в процеса иск е основателен, по делото следва да се докаже на първо място, че в тежест на ответника е възникнало задължение да заплати на ищеца възнаграждение за извършването на работата, възложена му със сключен договор за изработка.

При съобразяване на твърденията на страните, направени в процедурата по двойна размяна на книжа и в проведеното на 04.10.2023 г. съдебно заседание, съдът счита, че по делото не е спорно, че между Агенция „П.и.“, като възложител, и „В.“ АД, „ПСТ С.“ ЕООД, „Н.С.“ ЕООД, „ПСТ Г.“ ЕАД, „П. – Т“ ЕАД и „П.С. 1“ ЕООД, в качеството им на съдружници в гражданско дружество Консорциум „ВПП“, като изпълнители, на 29.11.2019 г. е сключен договор за изработка, по силата на който последните дружества са се задължили да извършват срещу получаване на възнаграждение дейности по поддържане /превантивно, текущо, зимно и ремонтно-възстановителни работи при аварийни ситуации/ на републиканските пътища на територията на Северен централен район, които са стопанисвани от ответника, по обособена позиция № 4 ОПУ Ловеч. Това се твърди от ищите в подадената искова молба и не се оспорва от ответника в хода на производството, който също основава своите възражения на сключването на този договор и на конкретни клаузи от неговото съдържание.

Между страните по делото са безспорни и като такива установени и следните обстоятелства: - че с оглед изпълнение на договора за изработка ищите са издали фактури, обективиращи възникнало в тежест на ответника задължение да им заплати възнаграждение в общ размер от 20 602 187, 49 лв. за извършване на възложените с договора от 29.11.2019 г. дейности по поддържане на републикански пътища, за които в периода от 26.04.2021 г. до 04.04.2022 г. са издадени 19 броя сертификати; - че ответникът е заплатил изцяло сумата, за която са съставени тези фактури, с извършени след завеждане на исковата молба плащания. След като по делото се доказва, че Агенция „П.и.“ е погасила доброволно задължението си по договора за изработка за заплащане на възнаграждение за извършената работа, то трябва да се приеме, че този правен субект признава чрез конклюдентни действия, че в негова

тежест е възникнало това задължение до размера, до който то се претендира от ищците съгласно издадени от тях фактури, който е 20 602 187, 49 лв. Обстоятелството по възникване на това задължение е неизгодно за ответника в настоящия процес, поради което направеното от него признание се ползва с доказателствена сила и съдът приема за установено от него в производството, че главното задължение за заплащане на възнаграждение за извършената работа по договора от 29.11.2019 г., което се твърди, че не е изпълнено в срок, е възникнало в тежест на Агенция „П.и.“.

Това главно задължение е парично, поради което и при допусната забава в неговото изпълнение ответникът дължи на ищците на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата.

За да се определи дали ответникът е изпаднал в забава изпълнението на главното задължение за заплащане на възнаграждение за извършената работа, съдът първо трябва да отговори на въпроса кога е неговият падеж. В исковата молба се твърди, че срокът, до който задължението трябва да бъде изпълнено от възложителя, е уговорен по общо съгласие на страните в сключения между тях договор за изработка от 29.11.2019 г.

Съдът констатира, че към исковата молба, за разглеждане на която е образувано делото, няма представени доказателства, установяващи сключване на описания договор за изработка в писмена форма. В тази връзка трябва да се посочи, че в плик към исковата молба е приложен електронен носител – компакт диск, върху който е записан някакъв файл, който обаче изобщо не може да се отвори чрез техническо средство, за да се установи дали върху него има записан електронен документ. Ето защо съдът приема, че с представянето този електронен носител ищците не са събрали надлежно доказателство, представляващо електронен документ, който да доказва сключването на процесния договор за изработка, още повече че редът, по който следва да бъде направено това в гражданския процес съгласно чл. 183 ГПК, е различен и не е спазен. Ответникът също не е представил по делото доказателства за това, че на 29.11.2019 г. е сключил с ищците писмен договор за изработка. Установява се обаче, че към молба от 09.01.2023 г., подадена от ищците, освен че се уточнява исковата молба съобразно дадените от съда указания, се прилага и препис от исковата молба и доказателствата към нея за връчване на ответника. В кориците на делото липсва представения препис от искова молба и приложени към нея доказателства, тъй като съдът е връчил тези книжа на ответника в изпълнение на процедурата по чл. 367 ГПК. В електронното дело обаче тази молба, ведно с всички приложения към нея, са сканирани, като при проверка на електронните документи се установява, че към представения от ищците препис от искова молба за връчване на ответника е приложен писмен договор от 29.11.2019 г., който съдът ще обсъди като част от доказателствения материал по делото, защото той е връчен на ответника и последният се е запознал с него и е имал възможност да организира защитата си, считайки, че този договор е представен по делото от ищците и приет като доказателство, ведно с всички останали документи, които са приложени към исковата молба.

От съдържанието на писмения договор за изработка, подписан между страните по спора на 29.11.2019 г., се установява, че с клаузата на чл. 6, ал. 3 от него изпълнителите и

възложителят са постигнали съгласие за срока, до който трябва да бъде изпълнено задължението на възложителя да заплати възнаграждение за извършените с договора дейности, който е 30 дни след представяне на фактура на база одобрения от възложителя сертификат. Следователно задължението за заплащане на възнаграждение за извършената работа, което възниква за ответника към ищците, е срочно. При срочните задължения като процесното, длъжникът изпада в забава с настъпването на падежа и непрестиране на дължимия резултат на него.

По делото са представени 19 броя фактури, издадени в периода от 18.11.2021 г. до 21.04.2022 г., за извършване на ремонтни работи съгласно сключен договор за изработка от 29.11.2019 г., които са включени в съставени сертификати, всеки от които се установява, че е подписан от възложителя Агенция „П.и.“, с което този субект ги е одобрил. От приетия като доказателство по делото дневник на сметка 4010/02 се доказва, че всички тези фактури са осчетоводени от ответника, който е длъжник на задължението за заплащане на възнаграждение. Ето защо трябва да се приеме, че те са получени от него на датите, на които са заведени в счетоводството му, които са датите на тяхното издаване. Следователно датата на издаване на всяка една от фактурите е датата, от която тече предвиденият в чл. 6, ал. 3 от договора 30-дневен срок за доброволно плащане на тази част от задължението за възнаграждение, която е обективизирана в съответната фактура.

Както ищците, така и ответникът твърдят, че след подписване на договора за изработка те са сключили споразумение, в което също е постигнато съгласие относно срока за изпълнение от възложителя на задължението за заплащане на уговореното възнаграждение за извършената работа, като той е предоговорен по нов начин. Това споразумение също не е представено в производството от ищеца, като приложение към исковата молба. То обаче е налично в електронното дело, като доказателство, което е приложено към представения екземпляр от искова молба и приложения към нея за връчване на ответника, поради което съдът го приема за част от събрания в производството доказателствен материал по вече изложените съображения относно писмения договор за изработка от 29.11.2019 г. От този писмен документ се установява, че на 08.11.2021 г. страните по договора за изработка са подписали споразумение, в което са постигнали съгласие за това, че Агенция „П.и.“ има възникнали и неплатени задължения към ищците за заплащане на възнаграждение за извършени дейности, възложени в изпълнение на договора за изработка от 29.11.2019 г. в определен размер. Задълженията за заплащане на възнаграждение за извършени дейности по поддръжка на пътища, за които са издадени приетите по делото 19 броя фактури, съставени в периода от 18.11.2021 г. до 21.04.2022 г., не са възникнали към датата на подписване на споразумението, тъй като те възникват след приемане на съответната част от възложената работа от възложителя, което в случая е осъществено с подписване на сертификат за това, а всички представени по делото сертификати за приемане на работите, за които се дължи възнаграждението по тези фактури, са подписани след 08.11.2021 г. Това означава, че тези задължения не са включени в задълженията, чието съществуване до определен размер е признат в споразумението. В

споразумението страните са уговорили нови срокове, различни от тези по сключения договор, до които възложителят се задължава да изпълни възникналите в негова тежест задължения, които не са заплатени до датата на подписване на споразумението, както и задълженията, които ще възникнат в негова тежест по сключения на 29.11.2019 г. договор след датата на подписване на споразумението, каквито са и тези, за които са издадени описаните в исковата молба 19 броя фактури. Уговореният нов срок за изпълнение на част от задълженията е до 30.11.2021 г., за друга част е 30.06.2022 г., а за трета част - 31.07.2022 г. Освен това в споразумението страните по договора за изработка са включили и уговорка, която е обективизирана в чл. 5.2. от него, в която е предвидено, че в случай че възложителят не изпълни задълженията си в пълен размер в уговорените в споразумението срокове, той дължи на изпълнителите и законни лихви върху дължимите суми от датите на падежа на всяко отделно вземане, определен съгласно чл. 6, ал. 3 от договора от 29.11.2019 г. При тълкуване на отделните клаузи от споразумението във връзката им една с друга съдът счита, че между ишците и ответника е постигнато съгласие за промяна на падежа, на който трябва да бъде заплатено задължението за заплащане на възнаграждение, дължимо от възложителя на изпълнителите по договора за изработка от 29.11.2019 г. за работите, които са възложени и изпълнени или предстои да бъдат изпълнени. Тази уговорка за изменение на падежа на задълженията за заплащане на възнаграждение обаче е условна, тъй като с клаузата на чл. 5.2. от споразумението страните са приели, че нейното действие е поставено в зависимост от осъществяване на един конкретен факт, който е извършване на плащане от възложителя на всички негови задължения за възнаграждение към изпълнителите, посочени в споразумението в уговорените нови срокове. Този извод следва от това, че в чл. 5.2. от споразумението е предвидено, че в случай че описаният факт не настъпи, възложителят дължи на изпълнителите и законни лихви върху дължимите суми от датите на падежа на всяко отделно задължение, определен съгласно уговореното в договора от 29.11.2019 г., т.е. волята на съдоговорителите е, че при неосъществяване на посочения факт между страните няма да имат действие уговорките в споразумението за срока на изпълнение на задълженията за заплащане на възнаграждение, а ще имат действие уговорките за срока, постигнати първоначално с договора, с всички последици от това, включително с дължимостта на обезщетение за забавено плащане в размер на законната лихва по чл. 86, ал. 1 ЗЗД от датата на първоначално определените с договора падежи.

Между страните по делото е безспорно, че възложителят Агенция „П.и.“ не е изпълнил в уговорените в споразумението от 08.11.2021 г. срокове в цялост всички задължения за заплащане на възнаграждение за изпълнени строителни дейности, които са негов предмет, което означава, че не се е сбъднало условието, при настъпване на което постигнатото в чл. 5.2. от споразумението съгласие за изменение на падежа на процесните главни задължения, поражда действие. Следователно при преценка за момента, до който ответникът се е задължил да изпълни задължението си да заплати на ишците възнаграждение за изпълнената работа съгласно издадените в периода от 18.11.2021 г. до 21.04.2022 г. 19 броя фактури, съдът трябва да съобрази постигнатото от тях съгласие в чл. 6, ал. 3 от съдържанието на договора от 29.11.2019 г. и да приеме, че договорът в тази му

част не е изменен. Това означава, че ответникът е изпаднал в забава изпълнението на всяко задължение от 31-вия ден, считано от датата на издаване на всяка една от 19-те броя фактури. Ответникът е в забава изпълнението на задълженията, както следва: - на задълженията, за които са издадени фактура № 0000000052/ 18.11.2021 г. и фактура № 0000000056/ 18.11.2021 г., считано от 21.12.2021 г., при съобразяване, че 18.12.2021 г. е почивен ден; - на задълженията, за които са издадени фактура № 0000000060/ 09.12.2021 г., фактура № 0000000061/ 09.12.2021 г., фактура № 0000000062/ 09.12.2021 г., фактура № *****/ 09.12.2021 г., фактура № 0000000065/ 09.12.2021 г., фактура № 0000000067/ 09.12.2021 г., фактура № 0000000068/ 09.12.2021 г. и фактура № 0000000066/ 09.12.2021 г., считано от 11.01.2022 г., при съобразяване, че 08.01.2022 г. е почивен ден; - на задълженията, за които са издадени фактура № 0000000070/ 03.02.2022 г., фактура № 0000000071/ 03.02.2022 г. и фактура № 0000000072/ 03.02.2022 г., считано от 08.03.2022 г., при съобразяване, че 06.03.2022 г. е почивен ден; - на задълженията, за които са издадени фактура № 0000000074/ 09.02.2022 г. и фактура № 0000000075/ 09.02.2022 г., считано от 15.03.2022 г., при съобразяване, че 12.03.2022 г. е почивен ден; - на задълженията, за които са издадени фактура № *****/ 19.04.2022 г., фактура № 0000000080/ 19.04.2022 г., фактура № 0000000081/ 19.04.2022 г. и фактура № 0000000082/ 21.04.2022 г., считано от 24.05.2022 г., при съобразяване, че 21.05.2022 г. е почивен ден.

С оглед установеното забавено изпълнение от ответника на задължението му за заплащане на възнаграждението за извършената работа, съдът следва да разгледа направеното от тази страна възражение, че забавата не може да му се вмени във вина, тъй като се дължи на обективно събитие, представляващо прието решение на Народното събрание на Република България от 20.04.2022 г.

Доколкото договорът за изработка от 29.11.2019 г. по своя характер е търговска сделка, то възражението за наличие на обективна невъзможност, освобождаваща длъжника от отговорност, следва да се разгледа при съобразяване на приложимата норма на чл. 306 ТЗ, в която е предвидено, че длъжникът по търговска сделка не отговаря за неизпълнението, когато то е причинено от непреодолима сила, която е определена като непредвидено или непредотвратимо събитие от извънреден характер, възникнало след сключването на договора.

При тълкуване на посочената разпоредба и при съобразяване на практиката на ВКС, постановена в тази връзка по реда на чл. 290 ГПК - Решение № 6 от 27.02.2013 г. по т. д. № 1028/2011 г. по описа на ВКС, I т.о., съдът счита, че за да е налице непреодолима сила, която да е основание за освобождаване на длъжника от отговорност за неизпълнение на негово договорно задължение, в производството следва да се установи осъществяването на следните елементи от фактическия състав на чл. 306 ТЗ, а именно: 1) настъпване след сключване на договора на обективно събитие; 2) това събитие да има извънреден характер; 3) събитието да е непредвидимо или непредотвратимо, както и 4) наличие на причинна връзка между събитието и неизпълнението от ответника на негово договорно задължение. Установяването на тези обстоятелства в процеса съгласно правилото на чл. 154 ГПК е

поставено в доказателствена тежест на страната, която се позовава на непреодолимата сила, която в случая е ответникът Агенция „П.и.“.

В производство е установено, че на 20.04.2022 г. е прието Решение на Народното събрание на Република България, което е Обн. ДВ. бр. 32 от 26 април 2022г., с което се указва на Агенция „П.и.“ какви действия трябва да предприеме по изпълнение на възникналите в нейна тежест финансови задължения за изпълнени дейности, възложени по договори за извършване на поддържане на републикански пътища, включително ремонт на отделни пътни участъци, мостови съоръжения и тунели, като се указва, че 50 % от всички задължения, възникнали за изпълнени дейности, които са сертифицирани до момента на влизане в сила на това решение, се изпълняват след решение на Народното събрание, въз основа на доклад, изготвен от междуведомствена работна Г.а за установяване на изпълнените дейности и становище на парламентарната комисия по регионална политика, благоустройство и местно самоуправление. При тълкуване на съдържанието на това решение на Народното събрание съдът достига до извода, че с него се поставят допълнителни условия, извън уговорените такива в сключени от Агенция „П.и.“ с трети лица договори за изработка, при настъпване на които този държавен орган може да предприеме действия по изпълнение на част от своите парични задължения, възникнали по тези сделки. Съгласно чл. 86, ал. 2 от Конституцията на Република България решенията на Народното събрание са задължителни за всички държавни органи, организации и граждани. Следователно предписаното с решение на Народното събрание поведение е задължително за държавния орган Агенция „П.и.“. Изпълнението на поставените с цитираното решение на Народното събрание допълнителни условия не зависи от извършване на никакви действия от Агенция „П.и.“, която е възложител по сключените договори за изработка, а от предприемане на действия на трети лица, които не са страни по сделките, каквито са лицата в състава на работна Г.а, които трябва да изготвят доклад, лицата от състава на конкретна парламентарна комисия, които трябва да издадат становище, както и народните представители, които трябва да приемат решение на Народното събрание за разрешаване на Агенцията да изпълни възникналите в нейна тежест парични задължения. След като решението на Народното събрание представлява акт, който задължава ответника Агенция „П.и.“ да се съобрази с него и поставя определени условия, които не зависят от волята на този субект и които той трябва да изпълни преди да погаси своите парични задължения, каквито са и процесните главни задължения за заплащане на ищците на възнаграждение за извършените от тях работи по поддържане на републиканските пътища по обособена позиция № 4 ОПУ Ловеч, то съдът приема, че това решение по принцип може да има характер на обективно обстоятелство, стоящо извън волята на ответника, което да се квалифицира като непреодолима сила при наличие и на останалите предпоставки за това.

За да отговори на въпроса дали приемането на 20.04.2022 г. на описаното решение от Народното събрание представлява събитие, което има характеристиките на непреодолима сила и освобождава длъжника от последиците на допуснатата забава, обаче съдът съобразява и това, че то е обявено за протИ.конституционно с Решение на Конституционния

съд на Република България № 15 от 28.11.2022 г., постановено по к.д. № 10/2022 г., което е обн. в ДВ, бр. 97 от 2022 г. и е в сила от 10.12.2022 г.

Правилото е, че решенията на Конституционния съд за невалидност на акта, предмет на контрол за конституционност, имат действие във времето занапред. От него има изключения, които са посочени в Решение на Конституционния съд на Република България № 3 от 28.04.2020 г., постановено по к. д. № 5/ 2019 г., в което е прието, че ненормативните правни актове, каквито са законите във формален смисъл, решенията на Народното събрание и указите на президента, които са обявени за протИ.конституционни, са невалидни от момента на приемането или издаването им. Това означава, че при този вид актове действието на решенията на Конституционния съд за обявяването има за протИ.конституционни, е обратно – от момента на тяхното приемане. Изложени са мотиви, че този извод се налага като се вземе предвид, че правните последици от ненормативните правни актове се пораждат веднъж в правния мир към момент, който предшества във времето влизането в сила на решението на Конституционния съд, обявяващо тяхната протИ.конституционност, поради което ако се приеме, че то действа занапред, не би могло да се въздейства върху тях по начина, предвиден в разпоредбата на чл. 151, ал. 2, изр. трето от Конституцията и следователно при контрола за конституционност на ненормативни правни актове върховенството на Конституцията може да се гарантира само ако обявената протИ.конституционност има действие от момента на тяхното приемане или издаване.

Решението на Народното събрание от 20.04.2022 г. има характера на ненормативен акт, защото е изрично посочено като такъв вид акт в цитираното решение на Конституционния съд, поради което трябва да се приеме, че обявяването на неговата протИ.конституционност с Решение на Конституционния съд на Република България № 15 от 28.11.2022 г., постановено по к.д. № 10/2022 г., има действие от момента на неговото приемане. Това означава, че неговото съществуване в правния мир се заличава с обратно действие – счита се, че то никога не е съществувало. След като решението на Народното събрание никога не е съществувало, то в нито един момент не е породило и правни последици, включително не е създавало допълнителни предпоставки, при наличие на които Агенция „П.и.“ може да изплати задължението си за заплащане на възнаграждение за извършени от ищите работи по ремонт на пътища, възложени с договор от 29.11.2019 г., чието изпълнение да е задължително, поради което и за този правен субект не е имало никакви обективни пречки да изпълни своите парични задължения на падежа. С оглед на това и приемането на посоченото решение на Народното събрание, което е обявено за протИ.конституционно, не представлява изобщо настъпило обективно събитие, което да може да се квалифицира като непреодолима сила, която освобождава Агенция „П.и.“ от забавата ѝ в изпълнението на възникнало и изискуемо парично задължение.

Освен че изобщо не представлява събитие, което има обективен характер, приемането на решението на Народното събрание от 20.04.2022 г. не е и в пряка причинна връзка с допуснатото забавено изпълнение от ответника на голяма част от задължението му да заплати възнаграждение на ищите за извършената от тях работа за голяма част от

периода, през който се установява, че забавата е налице. Това е така, тъй като то е прието на дата, следваща датите, на които са настъпилите падежите на задължението за заплащане на възнаграждение по 15 от всички описани в исковата молба 19 броя фактури. След като приемане на решението от Народното събрание е факт, който е настъпил след като длъжникът вече е бил в забава, то очевидно той не би могъл да бъде единствената причина за неточното във времево отношение изпълнение на неговите парични задължения към ищците. Причината за неизпълнението в срок на голяма част от процесните главни задължения са действия на самия ответник, а не твърдяното от него обективно обстоятелство, което се и счита, че изобщо не е настъпвало.

Предвид всичко изложено трябва да се заключи, че в случая не е налице непреодолима сила по смисъла на чл. 306, ал. 2 ТЗ и Агенция „П.и.“ трябва да отговаря за допуснатата забава в изпълнението на своето договорно задължение да заплати сума в размер на 20 602 187, 49 лв., представляваща неплатената част от възнаграждение за извършените от ищците работи по поддържане на републиканските пътища по обособена позиция № 4 ОПУ Ловеч по сключен договор за изработка, за което са издадени 19 броя фактури в периода от 18.11.2021 г. до 21.04.2022 г. В тежест на Агенцията възниква акцесорното задължение да заплати обезщетение за забава в размер на законната лихва по чл. 86, ал. 1 ЗЗД върху тази сума за периода от 21.12.2021 г. до 15.11.2022 г., за който се доказва, че забавата е съществувала, тъй като между страните е безспорно, че ответникът е погасил посоченото задължение чак след 15.11.2022 г. Размерът на дължимото обезщетение за забава за този период съдът определя по реда на чл. 162 ГПК в размер на 1 551 599, 43 лв.

За да отговори на въпроса как възложителят дължи да изпълни задължението за заплащане на обезщетение за забава на всички изпълнители, които са страни по договора за изработка, съдът съображава, че по въпроса как следва да се изпълни едно парично задължение, възникнало от договор, когато то е поето от длъжника спрямо повече от едно лица, които са съдружници в гражданско дружество по ЗЗД, е постановено решение на ВКС по чл. 290 ГПК – Решение от 09.01.2023 г., постановено по т.д. № 1738/ 2021 г. по описа на ВКС, II т.о. В него е прието, че активна солидарност на страната на кредиторите на едно задължение може да възникне само ако е уговорена, в съответствие с предвидената в чл. 9 от ЗЗД договорна свобода, поради което установяването наличието на активна солидарност изисква установяване на съдържанието на постигнатите с договора уговорки. С оглед на това е счетено, че когато участниците в гражданско дружество са сключили един договор за изработка в качеството на изпълнители, уговорка за активна солидарност между тях по отношение изпълнението на задължението на възложителя да заплати възнаграждение за извършената работа ще е налице тогава, когато възложителят се задължава спрямо изпълнителите да заплати това възнаграждение общо и липсва разграничаване на задълженията по договора спрямо отделните изпълнители, които също са поели задълженията по сделката общо.

При тълкуване на волята на страните, изразена в клаузите от съдържанието на договора за изработка от 29.11.2019 г., се установява, че всички права и задължения, които

възникват за участниците в дружеството по ЗЗД Консорциум „ВПП“, които имат качеството на изпълнители по сделката, са поети общо от тях, като липсва разграничаване на правата и задълженията по договора по отделни правни субекти, които изобщо не са конкретизирани в нито една договорна клауза. Това се отнася конкретно и за правото на съдружниците в гражданското дружество да получат от възложителя възнаграждение за извършване на възложените им дейности – съгласно чл. 6 от договора изпълнителят е поел едно общо задължение за заплащане на възнаграждение, като в ал. 4 на тази клауза е посочена и една обща банкова сметка, по която задължението за заплащане на възнаграждение следва да се изпълни на изпълнителите на работата. Ето защо и при съобразяване на приетото в практиката на ВКС съдът приема, че в договора за изработка от 29.11.2019 г. е постигната уговорка за възникване на активна солидарност между кредиторите „В.“ АД, „ПСТ С.“ ЕООД, „Н.С.“ ЕООД, „ПСТ Г.“ ЕАД, „П. – Т“ ЕАД и „П.С. 1“ ЕООД по отношение на вземането им към ответника за получаване на възнаграждение за извършената работа. Вземането на изброените юридически лица за получаване на обезщетение в размер на законната лихва за забавено плащане на възнаграждението за извършена работа произтича не пряко от договора, а от закона, но доколкото то е акцесорно спрямо задължението за заплащане на възнаграждение и е поставено в зависимост от последното, съдът счита, че по отношение и на него трябва да се приеме, че на страната на кредиторите, които са съдружниците в гражданското дружество, е възникнала активна солидарност съобразно уговорката, постигната в договора от 29.11.2019 г. Това означава, че Агенция „П.и.“ дължи да заплати на ищците солидарно сумата от 1 551 599, 43 лв., представляваща обезщетение за забава в размер на законната лихва върху дължимото възнаграждение, начислено за период от 21.12.2021 г. до 15.11.2022 г., така, както е заявена претенцията в процеса. Следователно предявеният частичен осъдителен иск по чл. 86, ал.1 ЗЗД е основателен за посочения период и за пълния заявен в процеса размер от 30 000 лв., до който се доказва, че задължението за заплащане на обезщетение за забава е възникнало, и трябва да се уважи. Искът трябва да се отхвърли за периода от 19.12.2021 г. до 20.12.2021 г., през който не се доказва ответникът да е изпаднал в забава изпълнението на своето главно парично задължение.

По присъждане на направените по делото разноси:

С оглед крайния изход на спора и това, че от страна на ищците е заявено своевременно искане за присъждане на направените по делото разноси, такива им се следват.

Съдът счита, че в случая на ищците следва да се присъдят разноси за защита както по акцесорния иск, който е уважен, така и по иска за главница, който е предявен с исковата молба и по който производството е прекратено поради оттеглянето му в хода на процеса. Това е така, защото прекратяването на производството е в резултат на изявление на ищците за оттегляне на иска за главница поради извършено от ответника плащане в хода на процеса.

В чл. 78, ал. 4 ГПК е предвидено изрично, че при прекратяване на делото, какъвто е настоящият случай, ответникът има право на разноси. В тази норма не е предвидено, че при прекратяване на делото право на разноси има ищецът, като такова правило не е

регламентирано и в която и да е друга разпоредба на чл. 78 ГПК. В по-голямата част от практиката на ВКС обаче се приема, че когато ответникът е дал повод за предявяване на иска и този повод отпадне в хода на висящия исков процес, на ищеца се дължат разноски, дори когато производството по предявения иск е прекратено, като в тази хипотеза право на такива няма ответникът.

По настоящото дело се установява, че ответникът със своето поведение е дал повод за завеждане на иска за присъждане на дължимото възнаграждение по договора за изработка от 29.11.2019 г., тъй като не е изпълнил това свое задължение на уговорения в сделката падеж, който е настъпил преди сезиране на съда. Ответникът не е погасил това задължение и в периода от падежа му до датата на предявяване на иска, с което си поведение е дал повод за това ищите да предприемат действия за неговото събиране изцяло по съдебен ред и да направят разноски за това. Ето защо и ответникът следва да понесе изцяло отговорността за разноските, направени от насрещната страна по водене на делото, въпреки че производството по част от предявените срещу него искове е прекратено.

По делото се доказаха реално заплатени от ищите разходи за водене на настоящото дело, в общ размер от 6 800 лв., от които сумата от 3 200 лв. – държавна такса за разглеждане на исковете и сумата от 3 600 лв. – адвокатско възнаграждение, за което са представени доказателства, че е платено и което е под минимално определения размер за съответния вид работа, предвиден в Наредба № 1 от 09.07.2004 г., издадена от ВАС, поради което не е прекомерно. Заплащането на тази сума следва да се възложи в тежест на ответника.

Така мотивиран Софийски градски съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА Агенция „П.и.”, с ЕИК: ****, със седалище и адрес на управление: гр. С., бул. ****, **ДА ЗАПЛАТИ солидарно на „В.” АД**, с ЕИК: ****, със седалище и адрес на управление: гр. Ловеч, Северна индустриална зона, ул. ****, **„ПСТ С.“ ЕООД**, с ЕИК: ****, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. ****, **„Н.С.“ ЕООД**, с ЕИК: ****, със седалище и адрес на управление: гр. Плевен, ул. ****, **„ПСТ Г.“ ЕАД** с ЕИК: ****, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. ****, **„П. – Т“ ЕАД** с ЕИК: ****, със седалище и адрес на управление: гр. Силистра, ул. **** и **„П.С. 1“ ЕООД**, с ЕИК: ****, със седалище и адрес на управление: гр. Плевен, ул. ****, **на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД** сума в размер на **30 000 лв. /тридесет хиляди лева/**, представляваща частично заявена претенция от цялото вземане в размер на 1 561 768, 19 лв. - обезщетение в размер на законната лихва, начислено за периода от 21.12.2021 г. до 15.11.2022 г., за забавено плащане на възнаграждение в размер на 20 602 187, 49 лв., дължимо по сключен между страните договор за изработка от 29.11.2019 г., за извършени работи по поддържане на републиканските пътища на територията на Северен централен район, по обособена позиция № 4 ОПУ, за което са издадени 19 броя фактури - фактура № 0000000052/ 18.11.2021 г., фактура № 0000000056/ 18.11.2021 г., фактура № 0000000060/ 09.12.2021 г., фактура № 0000000061/ 09.12.2021 г., фактура № 0000000062/ 09.12.2021 г., фактура № *****/ 09.12.2021 г., фактура №

0000000065/ 09.12.2021 г., фактура № 0000000067/ 09.12.2021 г., фактура № 0000000068/ 09.12.2021 г., фактура № 0000000066/ 09.12.2021 г., фактура № 0000000070/ 03.02.2022 г., фактура № 0000000071/ 03.02.2022 г. и фактура № 0000000072/ 03.02.2022 г., фактура № 0000000074/ 09.02.2022 г., фактура № 0000000075/ 09.02.2022 г., фактура № *****/ 19.04.2022 г., фактура № 0000000080/ 19.04.2022 г., фактура № 0000000081/ 19.04.2022 г. и фактура № 0000000082/ 21.04.2022 г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска по чл. 86, ал. 1 ЗЗД за периода от 19.12.2021 г. до 20.12.2021 г.

ОСЪЖДА Агенция „П.и.” да заплати на „В.” АД, „ПСТ С.“ ЕООД, „Н.С.“ ЕООД, „ПСТ Г.“ ЕАД, „П. – Т“ ЕАД и „П.С. 1“ ЕООД сума в размер на **6 800 лв. /шест хиляди и осемстотин лева/**, представляваща направени разноси по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____